

Geldik mi Kilis'e Annem Babam Neredesiniz

– Numan KURT · 10 Aralık 2016

“GELDİK Mİ KİLİS’E, ANNEM, BABAM NEREDESİNİZ?”

“Ben de bir ‘Çalığışu’ olmalıyım.” dedi Aysel. Anadolu’nun uzak bir köyüne gidecek “Orada bir köy var uzakta/ O köy bizim köyümüzdür/ Gezmesek de tozmasak da/ O köy bizim köyümüzdür” demeyecek, o köylerden birine gidip yoksul köy çocuklarına anne,abla, ışık olacaktı.

Güzel yurdumuzun aydınlığı Köy Enstitüleri kapatılıp bu aydınlık karartıldıktan sonra yurdun dört bir yanına erkek ve kız ilköğretmen okulları açılmıştı. Köy Enstitülerinin devamı olanlarda ilkokuldan sonra altı yıl, diğer ilköğretmen okullarında ise ortaokuldan sonra üç yıldız yatılılık. Aysel, on yedi yaşında bu okullardan birini, Kilis Kız İlköğretmen Okulu’nu bitirirken genç kızlık hayalleri bir yana, bir de hep öğretmenlik hayalleri içindeydi.

“Bilirim o yoksul, o utangaç

Köy çocuklarını

Ayakları yalın

Burunları yakasız gömlek kollarına silinmiş

Ama gözleri, gönülleri

Öğrenmeye aç

Tarlaya da gitseler

Kuzu da gütseler

Alıp getireceğim ben onları

Tek sınıflı da olsa okulum

Tezek de yansa teneke sobasında

Kenarı buruşmuş alfabeleri

Kirlenmiş defterleriyle

Okutup aydınlatacağım ben

Gözümün içine bakan bu çocukları”

1973 yazında bitirdi okulunu Aysel. Ver elini dedi Malatya- Darende’nin Ayvalı İstiklal İlkokulu’na. Malatya’ya yüz elli kilometre uzaklıktaki Darende’nin sözde adı “kasaba” olan bu köyüne hayalleriyle ama biraz da kafasındaki soru işaretleriyle gitti Aysel. Bu kadar uzak bir yerde kendisini neler bekliyordu kimbilir. Daha çocuk sayılabilecek yaşta Anadolu’nun uzak köyüne giderken yine de öğretmenlerinin ona öğrettiği idealist düşünceler içinde, okutacağı yavruları düşünerek, artık kendi ayakları üzerinde durabilen bir genç kız olarak mutluydu Aysel.

İki yıldır kapısı açılmamıştı görev yapacağı okulun. Okul demeye zaten bin şahit isterdi. Tek göz oda, içi tabandan tavana köy kadınlarının ekmek yaparken tandırda kullandığı kuru yaprak (gazel) ve tezekle

dolu. Kırık, yere yan yatmış birkaç sıra, duvarı boydan boya kaplayan kocaman, boyası dökülmüş bir kara tahta.

Aysel, hayal kırıklığı içinde, Aysel üzgün. Köyde, kocası Almanya'ya gitmiş Eşe teyzenin evinde yer bulabilmiş köyün muhtarı ona. Okulun perişan hali olmasa bu uzak köydeki Anadolu insanların sıcaklığı her sorunu unutturacak Aysel'e.

Okul nasıl düzene kondu? Öğrenciler nasıldı? Başka hangi güçlüklerle boğuştu Aysel? Bu soruları başka öykülerde yanıtlayalım. Çiçeği burnunda bu genç öğretmenin yaşadığı bir "donma" olayı var ki içler acısı ve de yürek yaralayıcı.

Nasıl da kar yağardı Darendede ve köylerine o zamanlar. Kasım ayında bürünürdü doğa beyaz gelinliğine. Bürünürdü de köylünün, yoksulun çilesi de o zaman başladılar. Teneke sobada yakılan tezek gür gür yanardı sobada. Bedri Rahmi'nin deyimiyile "Tezek b.ktur, kalorisi yoktur" misali yandı hızla sönerdi. Bereket ki evler toprak damlı ve kerpiçtendi. Isınınca kolayca soğumuyordu.

Kar yağışı başladıktan sonra maaşını almaya ilçeye bile gidemiyordu Aysel.

O yıl Kurban Bayramı, kasım ayına denk gelmişti. Askerden yeni terhis olan ağabey, "Bu kız ne yaptı uzak ellerde, git bak, bayram tatilinde de al gel!" diyen ailesinin sözüne uyararak Aysel'i götürmeye gelmişti.

Bir gün önce günlük güneşlikti hava, henüz kar yağmamıştı. Memlekete gitmenin, ailesiyle birlikte olabilmeyi heyecanı uyanan Aysel, yola çıkacakları sabah baktı ki ne görsün? Dışarıda diz boyu kar. Çare yok, yola çıkmaya karar verdiler. Köyün ağası Hüseyin amcanın oğlu Ahmet onları ilçeye kadar traktörle götürecek.

Kar yağardı Anadolu bozkırına

Kar yağardı diz boyu

Yeni ekilmiş buğday tarlalarının üstüne

Bir yorgan misali

Yüzü gülerdi çiftçinin

Kesilirdi

Uzak köylerin ilçeye bağlantısı

Yoksulun sobasında, tandırında tezek

Ağanın sobasında kömür

Yanardı

Soğukta burunları akmış o soluk benizli köy çocukları

Kızarmış yüzleri

Ayazdan titreyen elleriyle

Sobanın başına koşar

Aysel öğretmenlerinin gözlerine

Bakardı

Kalın giysileriyle yine de titreyerek bindiler traktörün römorkuna. Köyden birkaç kilometre uzaklaşıp

Tohma çayının bitiği yere vardıklarında sivrilip yükselen tepenin eşiğinde kara saplandı traktör. Uğraşmak, itip kakmak fayda etmedi. Dokuz saatlik uğraşı boşa gitti. Tipi giderek hızlanıyor, Uzaklardan kurt, çakal sesleri geliyordu. Hepsi bir yana vücutları uyuşmaya başlıyor, Ahmet, elinde kürek ha bire kar atıyordu. Bir bildiği var ki durmadan karı oyuyordu kürekle.

Umutlar yavaş yavaş kesilirken bir delik açılıyor karın altında. Biraz daha eşince bir kapı çıkıyor karşısına. Bu koyunların karda kışta donmaması için yapılmış bir ağıl. Allah'ın mucizesi onlar için. Yuvarlanarak atıyorlar kendilerini mezara girer gibi karanlık damın içine. Çalı çırpıdan ateş yakıyor Ahmet. Aysel, tam "Kurtulduk, çok şükür!" derken, elini ateşe doğru uzatırken karıncalanan vücuduyla yığılıp kalıyor olduğu yerde.

Gözünü açtığında bir köy odasında Aysel. Başında Eşe teyze, Zöhre teyze, Döndü bacı ve birkaç öğrencisi. Hepsi ağlaşıyorlar. "Vah yavrum, daha da pek genç!" dedikçe Eşe teyze, ağıtlar daha da yükseliyor. Bir yandan da birkaç köylü Aysel'in ağabeyinin ellerini, ayaklarını karla ovuyorlar. Köy kadınlarının öldü sandığı Aysel, "Kilise geldik mi, ağabey, anne baba neredesiniz, ben neredeyim?" diye sayıklıyor duyulur duyulmaz bir sesle. Ayılsın diye tokat vuruyorlar Aysel'e. Kollarından tutup ayağa kaldırmaya çalışıyorlar ya boşuna, "Küt!" diye yine yere düşüyor genç öğretmen.

Köyün dört yıl önceki öğretmeni Müslim Bey, o gün köyde bir evde misafir olarak kalıyormuş. Hemen haber uçurdu köylüler Müslim öğretmene. "Çabuk gelsin. Kız öğretmen dondu, ölüyor!" diye. Haberi alır almaz telaşla koştu Müslim öğretmen. Odaya girip manzarayı görünce emirler yağdırdı oradakilere:

"Döndü bacı, sen ayaklarını, Eşe bacı, sen ellerini ov! Ne yapmışsınız bu kıza? Çabuk, elinizi tez tutun! Kızcağız donmuş, siz onu tokatlıyorsunuz. Hemen kollarına girin, biraz yürütün!"

Aysel, kendine geldiğinde Eşe teyze gözlerinde mutlulukla ona sıcak çorba içirmeye çalışıyordu. Ağabeyi ondan daha önce ayrılmıştı. Ayrılmıştı ya, gözleri kan çanağıydı ağlamaktan:

"Özür dilerim bacım, benim yüzümden oldu, ben zorladım seni Kilis'e götürmek için."

"Üzülme, Allah'a şükür kurtulduk. Senin ne suçun var?"

İki gün daha yataktan çıkmadı Aysel. O zaman askerden yeni gelmiş, şimdi rahmetli olan ağabeyi, ondan daha önce iyileşmişti.

Kırk elli yıl önce Anadolu'nun ücra köylerine ışık vermek için dağılan on binlerce köy öğretmeninden birinin, Aysel'in "donma" öyküsü bu. Çalın şimdi emekli olan o "Çalığışu" öğretmenlerden birinin kapısını, size ne öyküler anlatırlar.

Yurdumun uzak, yoksul, garip köyelerine
Işık oldunuz
Okudu köy çocukları
Kimi öğretmen, kimi doktor, kimi mühendis
Hepsinden daha güzeli
Adam oldular
Cumhuriyetin temel taşları
Açık alınlar
Umarım güzel ve aydınlık olur

Türkiye'mde yarınlar

.....
Numan Kurt

10.12.2016